

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньо-професійною програмою **Фінанси, фінансовий менеджмент**
та страхування
(назва програми)

на тему: **«Фінансова стійкість комерційного банку»**
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету **ФБС**
Шишацька Валерія Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

старший викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Бондаренко Павло Валерійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ	6
1.1. Поняття та значення фінансової стійкості комерційних банків	6
1.2. Теоретичні підходи до оцінки фінансової стійкості комерційних банків.....	13
1.3. Забезпечення фінансовою стійкістю комерційних банків.....	19
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ПАТ «ПУМБ»	29
2.1. Загальна характеристика комерційного банку ПАТ «ПУМБ».....	29
2.2. Оцінка фінансової діяльності ПАТ «ПУМБ».....	32
2.3. Оцінка показників фінансової стійкості ПАТ «ПУМБ».....	42
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ПАТ «ПУМБ»	52
3.1. Загальні напрями покращення фінансової стійкості комерційного банку в Україні.....	52
3.2. Проблеми фінансової стійкості комерційного банку ПАТ «ПУМБ».....	60
3.3. Рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості ПАТ «ПУМБ».....	66
ВИСНОВКИ	71
ДОДАТКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сьогоднішній день проблема забезпечення стійкого стану банківської системи в комплексі економічних проблем трансформаційного періоду займає одну з ключових позицій.

В сучасних умовах економічної глобалізації періодичне виникнення валютних, банківських та фінансових криз призводить до загострення питання щодо забезпечення стабільного економічного розвитку, який значною мірою залежить від надійності банківського сектору. Тенденції розвитку банківської сфери обумовлюють пріоритетність вирішення проблеми оцінювання та забезпечення стійкості банківської системи, яка в повному обсязі виконує функції фінансового посередника, сприяє економічному зростанню та користується довірою населення.

У результаті перед управлінням банківською системою постав цілий комплекс складних завдань, вирішення яких вимагає, перш за все, удосконалення самої методології управління стійкістю банківської системи, адекватної оцінки напрямків та характеру сукупного впливу макрочинників, що визначають середовище діяльності банку.

Об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і практичних розробок з проблем управління фінансовою стійкістю банку з метою забезпечення стабільного функціонування банківських установ обумовила вибір об'єкта, теми дослідження та її актуальність.

Огляд літератури з теми дослідження. Сутності та шляхам забезпечення фінансової стійкості комерційних банків значну вагу приділяли такі зарубіжні науковці як: Е.Дж.Долан, Р.Л. Міллер, С.Роуз, Дж. К. Ван Хорн, Дж. Сінкі, Л.Єрхада тощо. Серед вітчизняних науковців значна вага приділена у працях : Ж.М. Довгань, С.А. Андрюшина, А.М. Мороз, О.Д. Вовчак, О.Д. Заруба, та ін.

Метою роботи є дослідження особливостей оцінювання фінансової стійкості комерційного банку в Україні.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити наступні **завдання**:

- 1) розглянути поняття та значення фінансової стійкості комерційних банків;
- 2) з'ясувати теоретичні підходи до оцінки фінансової стійкості комерційних банків;
- 3) визначити забезпечення фінансовою стійкістю комерційних банків;
- 4) охарактеризувати комерційний банк ПАТ «ПУМБ»;
- 5) провести оцінку фінансової діяльності ПАТ «ПУМБ»;
- 6) провести оцінку показників фінансової стійкості ПАТ «ПУМБ»;
- 7) розглянути загальні напрями покращення фінансової стійкості комерційного банку в Україні;
- 8) з'ясувати проблеми фінансової стійкості комерційного банку ПАТ «ПУМБ»;
- 9) обґрунтувати рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості ПАТ «ПУМБ».

Об'єктом дослідження є процес оцінки фінансовою стійкістю комерційних банків України.

Предметом дослідження є економічні відносини по оцінки фінансовою стійкістю ПАТ «ПУМБ».

Методи дослідження. У роботі використані загальнонаукові методи емпіричного та теоретичного дослідження, зокрема: аналізу і синтезу, узагальнення, системного аналізу, методи статистичного аналізу, методи порівняння, групування та графічний метод. Обробка даних здійснювалася з використанням сучасних комп'ютерних технологій.

Інформаційною базою склали законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України і Національного банку України, офіційні матеріали Державного комітету статистики України, монографії та науково-аналітичні

статті вітчизняних та зарубіжних авторів, матеріали міжнародних та всеукраїнських наукових та науково-практичних конференцій.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи – 80- сторінках, у тому числі на 12 із них розміщено 15 таблиць 8 ілюстрацій та 12 формул, список використаних джерел із 37 найменувань.

ВИСНОВКИ

Під фінансовою стійкістю комерційного банку слід розуміти досягнення банком певного рівноважного стану – оптимального співвідношення між кредитними, фінансовими та операційними ризиками, доходом, ліквідністю та платоспроможністю, що надає спроможність банку ефективно виконувати свої функції та забезпечувати цілеспрямований розвиток, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Фінансова стійкість банку може бути забезпечена тільки за умови реалізації функції збалансування фінансових інтересів всіх суб'єктів, зацікавлених в його діяльності.

Сукупність методів оцінювання фінансової стійкості комерційного банку покликана комплексно вивчити та відобразити діяльність банку для об'єктивного оцінювання досягнутих фінансових результатів, виявити резерви підвищення прибутковості за прийняттого рівня ризику. Усю сукупність аналітичних методів оцінювання фінансової стійкості комерційного банку можна класифікувати на три основні групи: методи коефіцієнтів, рейтингові методи та математично-статистичні методи. Мета застосування цих методів полягає у підвищенні ефективності управлінського процесу, спрямованого на збільшення ринкової вартості банківської установи.

Надійність банківської системи, на нашу думку, слід розглядати як інтегровану характеристику надійності її елементів – комерційних банків, яка, у свою чергу, визначається правильністю обраної стратегії, здатністю менеджменту ефективно керувати ризиками та може бути виражена у конкретному показнику – достатності капіталу.

Механізм управління фінансовою стійкістю банку можна визначити як сукупність елементів, методів, важелів впливу на банківську діяльність, що застосовуються суб'єктами управління і

спрямовані на досягнення стратегічних цілей на макро- та мікрорівнях. Головною метою механізму управління фінансовою стійкістю банку є забезпечення достатнього рівня прибутковості за допустимого рівня ризику з одночасним розширенням масштабів банківської діяльності, а також гарантування достатнього рівня ліквідності для безперебійного задоволення зобов'язань перед клієнтами, збереження довіри клієнтів.

Аналізуючи діяльність банку за останні роки, можна побачити наскільки виріс банк взагалі, починаючи від клієнтської бази і закінчуючи доходами банку. Звісно є і негативні показники діяльності банку такі як коефіцієнт захищеності власного капіталу, коефіцієнт надійності, коефіцієнт захисту доходних активів, проаналізувавши дані показники, можна зробити висновок що рівень фінансової стійкості АТ «ПУМБ» не є досить задовільним, але має позитивну тенденцію. Банк також має оптимальні показники ділової активності. Вагомою рисою діяльності банку можна вважати значні обсяги у загальній структурі інвестиційних ресурсів. Так, загальна вага усіх видів цінних паперів у банку перевищує в середньому за аналізований період 15%. Така ситуація свідчить про стабільність та розвиненість інвестиційної діяльності банку, що є позитивною ланкою на шляху його розвитку.

Порівнюючи показники фінансової стійкості банку 2016 -2019 років можна з впевненістю сказати, що банк має позитивну тенденцію до їх покращення. В цілому 2019 рік був успішним для банку. Команда ПАТ «ПУМБ» перевиконала всі ключові бізнес-показники, продемонструвала зростання у всіх напрямках бізнесу та його ефективності, в залученні нових клієнтів і впровадженні інновацій. ПАТ «ПУМБ» приділяв велику увагу покращенню досвіду взаємодії з банком ПАТ «ПУМБ» клієнтів та співробітників. Також за підсумками 2019 року ПАТ «ПУМБ» – один з найприбутковіших українських банків, прибутковими були всі напрямки бізнесу. Крім того, банк досяг

успіху і в реалізації соціально значущих проектів.

Залежність фінансової стабільності банку від внутрішніх і зовнішніх чинників зумовлює необхідність постійного системного регулювання банківської діяльності, оскільки лише за умови своєчасної об'єктивної оцінки ступеня їхнього впливу можна уникнути прийняття невірних, неадекватних реальній ситуації управлінських рішень і передбачити погіршення фінансового стану банків.

Проаналізувавши стан банківської системи в Україні, маємо низку проблем, які негативно позначаються на ефективності її функціонування впродовж тривалого часу. Для вирішення цієї проблеми запропонуємо певні заходи для підвищення фінансової стійкості банків. Серед таких заходів можна виділити: стабілізацію національної валюти; реорганізацію фінансово слабких банків; рекапіталізацію банків; посилення моніторингу НБУ та податкове стимулювання банківської діяльності. Застосувавши ці заходи рівень фінансової стійкості банків в Україні підвищиться та збільшиться кількість стабільних банків.

Вивчаючи дану тему, ми дійшли висновку що для забезпечення фінансової стійкості банку слід створити оптимальну організаційну структуру, яка б органічно охоплювала управління ризиками на всіх рівнях ієрархії та етапах банківської діяльності. Ефективна система управління ризиками є гарантією досягнення Банком тактичних і стратегічних цілей при безумовному дотриманні внутрішніх і зовнішніх обмежень в частині структури та достатності капіталу в умовах звичайного перебігу бізнесу і в періоди кризи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безугла Т. В. «Економічна стійкість» та «фінансова стійкість», Молодий вчений. - 2015. - № 3. - С. 32-34.
2. Бондаренко П.В. “Деякі підходи до використання комп’ютерної техніки у навчальному процесі” Збірник статей "Інноваційний потенціал світової науки - XXI сторіччя", Південноукраїнський гуманітарний альянс Громадське об’єднання «Громадська дія», 2017 рік
3. Бондаренко П.В. «Бутстрап-моделі у фінансових розрахунках оцінки інвестиційних портфелів» Науковий вісник Херсонського національного університету Секція 7. Гроші, Фінанси і Кредит Випуск №32, серія «Економічні науки», 2018р., 149-150 стор.
4. Вольська С.П. Порівняльна характеристика методів оцінювання фінансової стійкості банку, Науковий вісник Херсонського державного університету. - 2015. – Вип. 10. - С. 178–181.
5. Гайдаржийська О. М. Фінансова стійкість комерційного банку та шляхи її забезпечення, Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 5. – С. 145–147.
6. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності: підручник. - К.: КНЕУ, 2013. - 599 с.
7. Довгаль Ю. С. Сутність фінансової стійкості комерційного банку та ефективні шляхи її забезпечення, Фінансовий простір. - 2015. - № 1. - С. 130-136.
8. Довгань Ж. М. «Базель III» у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи, Вісник УБС НБУ - 2015. - № 1. - С. 224 - 229.
9. Дубовик М.В. Финансовая устойчивость коммерческих банков – залог устойчивости экономики, Научные труды преподавателей МАЭП Московская академия экономики и права. – М., 2015. – С. 185–193.
10. Жукова Т. О. Аналіз та систематизація методів оцінки фінансової

- стійкості банку, Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Економіка. - 2015. - Т. 24, вип. 10(2). - С. 27-37.
- 11.Зверяков М.І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2014. – 485 с.
 - 12.Клюско Л.А. Регулювання фінансової стійкості комерційних банків на основі прогнозування тенденцій динаміки основних показників їх діяльності, Вісник Національного банку України. – 2015. – №5. – С. 55–56.
 - 13.Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 228 с.
 - 14.Криклій О. А. Визначення сутності та структури фінансового механізму управління філіями банку, Вісник УАБС. - 2015. - № 1. - С. 53-58.
 - 15.Кулакова С. Ю. Ризикостійкість підприємства як передумова його розвитку: сутність та індикатори визначення, Агросвіт. - 2017. - № 12. - С. 42-47.
 - 16.Марич М.Г. Оцінка фінансової стійкості комерційних банків України на сучасному етапі розвитку, Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Вип. 17. – С. 698–703.
 - 17.Масленченков Ю.С. Финансовый менеджмент в коммерческом банке: Фундаментальный анализ. – М.: Перспектива, 2015. – 346 с.
 - 18.Національний банк України: офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>
 - 19.Олійник А.В. Управління фінансовою стійкістю банків, Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – № 5. – С. 159–163.
 - 20.Піскунов Р. О. Формалізація теоретичних підходів до визначення фінансової стійкості банку, Бізнес Інформ. - 2015. - № 9. - С. 272-278.
 - 21.Річний фінансовий звіт Публічного Акціонерного Товариства « ПУМБ» за 2016 р.
 - 22.Річний фінансовий звіт Публічного Акціонерного Товариства « ПУМБ» за 2017 р.
 - 23.Річний фінансовий звіт Публічного Акціонерного Товариства « ПУМБ» за

- 2018 р.
- 24.Річний фінансовий звіт Публічного Акціонерного Товариства «ПУМБ» за 2019 р.
- 25.Склеповий І. Є. Складові стійкості комерційного банку / І. Є. Склеповий // Фінанси України. - 2015. - № 5. - С. 138 - 143.
- 26.Тарасенко Ю.Б. Фінансова стійкість комерційних банків як необхідна умова стабільного розвитку в умовах євроінтеграції економіки України, Вісник Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. – 2015. – Вип. 9. – С. 250–254.
- 27.Тиркало Р.І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг. - К.: Слобожанщина, 2015. - 236 с.
- 28.Фещенко О. Л. Механізм комплексного управління та забезпечення фінансової стійкості банку, Наукові праці МАУП. - 2015. - Вип. 2. - С. 133-140.
- 29.Чепка В. В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та чинники впливу, Економіка і суспільство. - 2017. - № 12. - С. 649-655.
- 30.Шмиголь Н. М. Сутність фінансової стійкості банку як складової його фінансової безпеки, Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2016. - № 4-5. - С. 74-79.
- 31.Шпаковська Н. І. Методичний підхід до оцінки фінансової стійкості банків, Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. - 2015. - № 3. - С. 100-105.
- 32.Ю.С. Худолій. Проблеми забезпечення та напрями підвищення фінансової стійкості банків в Україні, Економіка і регіон №6 (55) – 2015 – ПолтНТУ – С. 77-81.
- 33.Сергій Циганов Заходи державної підтримки банківських систем в економічно розвинутих країнах під час фінансової кризи, Вісник НБУ – 2015.-січень. С. 12-19.
- 34.Табінський В.А. стабілізація валютного курсу як необхідний фактор економічного розвитку в Україні «Молодий вчений» • № 12 (52) • грудень,

- 2017 р- С. 768-772.
35. Ілона Ю. Григор'єва Пріоритетні напрями вдосконалення оподаткування банків у посткризовий період, Актуальні проблеми економіки №8(146), 2015р. С.-104-108.
36. Колодизев О.Н. Фінансовий моніторинг у банках України: сутність і визначення проблем реалізації в сучасних умовах розвитку економіки, Управління розвитком, № 3–4 (189–190), 2017р. С. 24-35.
37. В.В. Пірог Вплив ризиків на фінансову стійкість комерційного банку, фінансові ресурси: проблеми формування та використання, № 2 (74), 2015. С. 173-178.